

Whippetklubben på SKK:s avelskonferens 2024

10 till 11 februari arrangerade Svenska Kennelklubben sin årliga centrala avelskonferens och Whippetklubben deltog med en representant.

Temat för årets konferens var ” Hur viktiga är våra rashundars personligheter och beteenden?” och konferensen inleddes med en tillbakablick på rashundsaveln. Helena Skarp från SKK:s avdelning för avel och hälsa gav en presentation om hur en vision för SKK kunnat se ut 1930.

Helena berättade att dåtidens uppfödare befann sig i en helt annan situation än vi gör idag. Ofta tillhörde man samhällets övre skikt och hade möjlighet att hålla sig med ett stort antal hundar. Dåtidens uppfödare hade ingen djupare kunskap om genetik, men kunde kosta på sig att göra ”testparningar” där man slog ut de valpar som var sjuka eller inte höll måttet på andra sätt. Synen på ett hundliv var helt annorlunda än i dag. Hundarnas främsta roll i samhället var att fylla en funktion, till exempel inom jakt eller som vallhundar.

De kennelklubbar som bildades hade som mål att standardisera raserna (individerna inom en ras skulle bli mer lika varandra), öka skillnaderna mellan raserna. Inavel var ett accepterat verktyg för att snabba på processen för att uppnå målen. Man fokuserade helt enkelt på det man inte hade, nämligen likformighet inom raserna. Dåtidens tankesätt påverkar oss ännu idag.

Efter tillbakablickken följde en genomgång av SKK:s projekt ”Vision 2030”. Hundens roll i samhället har gått från att vara ett nyttodjur till att bli en familjemedlem. Omvärldens krav och förväntningar på hundarna har förändrats – är våra hundars mentalitet anpassad för det liv de kommer att leva? Vi har också fått se hur den traditionella rashundsaveln ifrågasätts av omvärlden.

SKK har nu antagit tre huvudstrategier för att möta förändringarna i omvärlden:

- Ett tryggt hundliv
- Hundens plats i samhället
- En modern ideell organisation

Vi kommer säkert att få höra mycket mer om SKK:s strategier framöver, så här exemplifierar vi bara med några av tankarna kring vad SKK tänker att ”ett tryggt hundliv” kan innebära: Övergripande certifiering av hundtjänster, världens tryggaste hundköp, genetisk variation i avelsbasen och hållbar avel.

Dagen fortsatte med en föreläsning av Helena Frögeli, också hon från SKK:s avdelning för avel och hälsa. Helenas föreläsning hade rubriken "Hur sällskapliga är våra sällskapshundar?" och handlade om våra hundars beteendeegenskaper och hur vi beskriver och utvärderar dessa. De flesta rasstandarder innehåller en kortfattad beskrivning av hur en hund av den aktuella rasen bör bete sig, medan beskrivningen av hundarnas exteriöra egenskaper ges betydligt större utrymme.

Enligt SKK:s avelspolicy ska vi "främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt, jaktligt och exteriört fullgoda rashundar". Hur gör vi detta på bästa sätt?

Sedan 2012 har vi i Sverige tillgång till Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund (BPH) även för hundar som inte är av brukshundsras, vilket är unikt för Sverige. SKK har två heltidsanställda inom mentalitetsgruppen på sitt kansli, så frågan om hundars mentalitet är prioriterad inom organisationen. SKK förväntar sig också att samhällets krav på hundar och hundägare kommer att förändras.

Helena skickade med flera intressanta frågeställningar som dagens uppfödare behöver fundera över; Har er ras samma användningsområde som tidigare? Är egenskaperna aktuella och hur påverkar de ägare och hund? Vad krävs av en kompetent sällskapshund av er ras? Av en arbetande hund? Vilka är de mätbara målen som representerar egenskaperna?

Det är också viktigt att tänka på att det finns variationer i beteende inom en ras och att detta kan vara positivt. Vi behöver helt enkelt prata mer om mentalitet och om vilka egenskaper vi vill förändra och vilka vi vill bevara. Att beskriva den variation som finns i rasen är också till god hjälp för de presumtiva valpköparna – de kan på så sätt få en realistisk bild av vad de kan vänta sig av sin nya familjemedlem.

I föreläsningen tog Helena upp skillnaden mellan hundars vardagsmentalitet (hur de fungerar i vardagen i hemmet och i samhället) och deras funktionsegenskaper (i arbete). Helena berättade också om den enkät om hundars vardagsmentalitet som genomförts av SLU sedan 2012 och som utmynnat i en vetenskaplig artikel som snart kommer att publiceras. Man undersökte åtta raser (ej whippet) och jämförde BPH-resultat med ägarnas inskickade enkäter och kom fram till att hundar som är sociala under BPH är i enkäten varken aggressiva mot andra hundar eller människor. De är inte heller rädda för dem.

Enkäten går fortfarande att fylla i och en länk bifogas i slutet av denna redogörelse. Helenas föreläsning spelades in och kommer att finnas tillgänglig om ungefär en månad.

Näst på dagordningen stod "Är det en tävling att ha hund?". Anna Fors Ward och Lena Stangvik har båda varit aktiva under lång tid inom sina respektive områden; jakt och bruks. De reflekterade i sitt föredrag över vad alla tävlingar innebär för våra hundar. Som människor attraheras vi av fart och tävling. För våra hundar har det inneburit att fler tävlingsformer och förbättrad teknik har gjort sitt intåg i hundvärlden.

Anna Fors-Ward exemplifierade med pejlens intåg som medfört att vi fått hundar som kan jaga ut stort och fort, men inte behöver ha en samarbetsvilja med sin ägare. De

behöver inte försöka ta sig tillbaka till ägaren, eftersom pejlen ändå kan leda ägaren fram till dem och de blir upphämtade. Flera jägare har också reflekterat över att kravet på fart har lett till att hundar inte jagar på ett rastypiskt sätt – vissa raser ska röra sig långsamt i marken och de höga farterna passar inte dem.

Lena Stangvik hade gjort liknande iakttagelser på brukssidan. Det höjs krav på att hundar ska vara färdiga att starta på prov när de är allt yngre och det funderas inte så mycket på när en hund egentligen ska vara som bäst. Våra sociala medier och det vi kan publicera på dem blir desto viktigare.

Anna Fors-Ward och Lena Stangvik skickade med några tankar till oss. Stäng av sociala medier om du blir stressad! Se till att utbilda både er själva och valpköpare i kommunikation med hund! Och framför allt ta det lugnt, ha roligt och njut av att ha hund!

Söndagen inleddes med att Therese Rehn från SLU och Lina Roth från Linköpings Universitet föreläste om sina respektive forskningsresultat kring hur vi som ägare påverkar våra hundar.

Therese har i sin forskning tittat på ägarens effekt på hunden - närmare bestämt vilken påverkan ägarens så kallade ”anknytningsstil” har för relationen till hunden.

Nu är det kanske på sin plats att säga något kort om just ”anknytningsstil”. Med termen menas det sätt som vi som små barn lärde oss relatera till omgivningen (närmast till föräldrarna) och som sedan tenderar att bli ett mönster vi följer i relationer till andra människor även som vuxna. De flesta människor har något av följande tre mönster: 1. Trygg anknytning 2. Otrygg-undvikande anknytning 3. Otrygg-ambivalent anknytning. Utöver dessa tre räknar man också med att det finns ett fjärde mönster som kallas desorganiserad anknytning och som kan leda till svårigheter i relationerna till andra människor. Detta korta referat från föreläsningen medger inte att vi fördjupar oss i ämnet anknytning, men för den som är intresserad finns det mängder skrivet.

Therese har i sin forskning visat att hundar med ägare som har en tryggare omvårdnads/anknytningsstil oftare har hundar som beter sig på samma sätt som tryggt anknutna barn (i ett anknytningstest). Hundar med ägare som har en undvikande stil har oftare en benägenhet att uppvisa separationsproblem. Och hundar med ägare som har ”varm” omvårdnadsstil söker oftare närhet till sin ägare i utmanande situationer. Therese avslutade sin föreläsning med att säga att relationen mellan våra två arter är komplicerad.

Kanske låter detta inte som resultat som kommer att få en praktiskt tillämpning, men Therese menar på att kunskapen kan ge ytterligare en dimension utöver arv och miljö till försöken att beskriva hundars mentalitet/beteenden. Den kan också ge välfärdsvinster för hundarna där denna kunskap kan göra det lättare matcha rätt hund med rätt ägare.

Lina Roth hade forskat kring hur ägaren påverkar hundens långtidsstress. Hennes forskargrupp undersökte kortisol förekomst hundarnas päls och ägarnas hår för att på så sätt få information hur deras stressnivåer sett ut över tid. Man fann att hundens

hårkortisolnivå var kopplad till ägarens nivåer, men också till ägarens personlighet. Om ägaren var neurotisk var sambandet ännu tydligare.

Trenden var dock inte helt liktydig för alla hundtyper. Föga förvånande påverkades vallhundar mest och hundar av urhundstyp minst.

SKK:s avdelning för avel och hälsa redogjorde sedan för ett axplock av forskningsnyheter gällande hund. Bland annat togs den brittiska studien av hundars livslängd upp och även en analys av genetisk variation och hälsa inom fyra subpopulationer av doberman.

Kenth Svartberg föreläste sedan om hur BPH kan användas i avelsarbetet. Till att börja med behöver vi definiera begreppet "personlighet". Så här beskrev Kenth Svartberg detta: "Individens kännetecknande sätt att tänka, känna och agera, vilket är stabilt över tid och mellan situationer"

BPH har varit en officiell beskrivningsform sedan 2012. Till dags dato har nästan 37.600 hundar av mer än 300 raser beskrivits. Det finns runt trettio BPH-arrangörer i landet. Beskrivningen innehåller hela 240 noteringar om hur hunden beter sig.

Tack vare analyser av resultaten har man kunnat finna att spridningen mellan olika egenskaper skiljer sig åt mellan olika raser och att det även finns en stor variation av vissa beteenden inom raserna.

Varför ser det då ut på detta viset? Kenth Svartberg spekulerade kring vad detta kan bero på. Kanske är det så att rasens ursprungsfunktion inte längre är aktuell och det saknas andra tydligt definierade mål för aveln? Målsättningarna kan vara olika mellan uppfödarna?

Analys av BPH-resultat kan hjälpa rasklubb och uppfödare att hitta beteenden som man önskar förändra och beteenden som man vill bevara.

Till sist fick vi en redogörelse av Jessica Persson för hur man inom Rhodesian Ridgeback klubben arbetat med mentalindex. Rhodesian Ridgeback har ett ursprung som jakthund där hundarna skulle spåra och ställa lejon. Idag används deras egenskaper i Nose Work, viltspår och vid eftersök.

Eftersom en hunds mentalitet påverkas både av arv och miljö så måste man beskriva och mäta resultatet, vilket görs med hjälp av BPH. Men för att kunna förändra något måste man ju veta hur mycket som ärftligt – eftersom det bara är de ärftliga delarna som vi kan förändra genom avel. Genom analys av rasens BPH-resultat har man kunnat få fram arvbarhetsskattningar för Rhodesian Ridgeback. De resultat man fått fram används sedan i mentalindex som är en förutsägelse om hundens nedärvningsförmåga (avelsvärde) för en eller flera egenskaper i relation till en jämförelsegrupp. Detta hjälper uppfödarna att till avel välja de hundar som har de "bästa" avkommorna.

Jessicas föreläsning spelades också in, så det kommer att finnas möjlighet att ta del av den i sin helhet.

Detta var bara tänkt som en kortare redogörelse för vad som kom fram på konferensen och vi kommer all säkerhet att återkomma till ämnet mentalitet/beteende i framtiden!

<https://www.skk.se/sv/uppfoadning/mentalitet/beteende-och-personlighetsbeskrivning-hund-bph/enkat-vardagsbeteende/>